

още отъ памтивѣка и послѣдователно съглежда въ *чувашиѣ*, що обитаватъ нѣкогашиното българско царство, остатъци отъ аргументѣ, които споредъ Херодота, били *брахмани*, и по натаѣтъ отъ българитѣ. „Законъ у нихъ былъ Брахмановъ, какъ выше сказано (по Херодота), что еще въ остаткахъ ихъ видимо, ибо о прехожденіи душъ изъ одного въ другое животное нѣчто чувашни вѣрять“. . . (р. 350).

Най-сетнѣ *Катанчичъ* въ края на миналия вѣкъ произвежда Българинъ отъ *боларинъ*, като изхожда отъ положението, че българитѣ и днесъ (1798.) се наричали *болари*: „Bulgari se et hodie Bolyarios nuncupant, quod optimates vult significare . . . Eadem adpellatione prioribus quoque seculis usi fuere Bulgari“. . . Потвърждение на своята етимология Катанчичъ съглежда въ формата *Bular*, която се срѣща у анонимния нотаръ на краля Бела: g-то въ *Bulgar* собствено е = j и е служело само за смекчение на л-то. Така *Bular* = Боларъ, Боларинъ.¹⁾

2. Етимологии на името отъ гледището на Тунмановата теория.

Турско-татарската теория на Тунманъ-Енгела, която постави на съвсѣмъ нови основи цѣлия въпросъ за произхода на прабългаритѣ и съ това произведе цѣлъ прѣвратъ въ областта на нашата история, си остана при старата Богухвалова етимология на името българинъ — отъ Волга, безъ и да се опита да обясни по-нататѣкъ това название и да покаже поне, какъ сѣ се извършили фонетичнитѣ измѣненія, които образуватъ и до днесъ най-главниятъ сгѣх *interpretum*.

Още Шлѣдеръ въ своя „Несторъ“ (руски прѣводъ ч. I. гл. X. р. 196.—198.)²⁾ гдѣто засѣга между друго и въпроса за националността и езика на древнитѣ българи, дава една кратка бѣлѣжка и за името имъ. „Че древнитѣ българи сѣ съставляли силенъ народъ, и сѣ живѣли на Волга, това е ясно доказано; за това, *никой се и не сжмнява, че сѣ получили името си отъ тая рѣка* (Волга у Ник. Григора).“ „Само че на руски езикъ“, прибавя Шлѣдеръ, „Волга и Болгаръ сѣ съвсѣмъ различни“: — за жалость смисълътъ на послѣднитѣ думи не е ясенъ.

Самъ Тунманъ нигдѣ не се занимава съ етимологията на името българинъ, вѣрнѣй на своя принципъ, да не поставя смѣли хипотези.

Порѣшителенъ се явява и въ туй отношение Енгелъ. Името си българитѣ сѣ получили, споредъ него, отъ рѣката Волга, за това Несторъ ги дѣли на *Болгаре Воломскіе* или просто *Вологи* и *Болгаре*

¹⁾ *Moth. Petro Katancsich, panonio, De Istro ejusque adcolis commentati* и пр., Buda, MDCCXCVIII. (*Ilaho teste qui Bulgares bene novit, Valachorum etiam optimates Bojarones (Bojarones) dicebantur. . . . Anonymus Belae regis notarius, nobiles Billa et Bocu ex terra Bular ad Toxum duces venisse perhibet; quod nomen, optime conservatum, Bulgariam designare non facile quis dubitarit. Id notandum Bular (Bolar, a pro o auctori familiare) absque litera g dice, quae cum apud alios comparat scriptores ad emolliendum l servisse tum quidem videtur; certe pro j nostro saepe usurpatum g est, uti in Вѣрѣхѣцѣ quoque videmus, et hodie etiam Poloni Bohemique utuntur; sed et Germani apud nos pro gy molli in dictionibus domesticis, et in Latinis quoque ante e et i, ut j expriment.*)

²⁾ Несторъ, Рускія літописи на Древне-Славянскомъ языкѣ и пр. 2. части. Прѣводъ отъ нѣмски Д. Языкова. ч. I. 1809., ч. II. 1816.

Valachi *Blachorum*